

RAPORT KANCELARII DOMAŃSKI ZAKRZEWSKI PALINKA

Usługi w chmurze w działalności ubezpieczeniowej

Poniższy artykuł stanowi podsumowanie najistotniejszych kwestii przedstawionych przez kancelarię Domański Zakrzewski Palinka Sp.k. w przygotowanym dla Polskiej Izby Ubezpieczeń Raportcie o usługach *cloud computing* w działalności ubezpieczeniowej.

Cloud computing – co to jest?

Koszty dostarczenia, wdrożenia, aktualizacji, serwisu i obsługi elementów software oraz hardware są częstokroć bardzo wysokie. W celu ich obniżenia powstała nowa grupa usług w zakresie IT – *cloud computing*, czyli tzw. przetwarzania w chmurze.

Zasadniczo, przetwarzanie w chmurze polega na outsourcingu usług IT poza własne przedsiębiorstwo, z tym że dzieje się to wirtualnie. Jego celem jest elastyczne zapewnienie zasobów IT (zarówno software, jak i hardware) na żądanie użytkowników, przy czym przetwarzanie odbywa się u usługodawcy.

Zaletą usług przetwarzania w chmurze jest przede wszystkim możliwość uzyskania oczekiwanej mocy obliczeniowej na żądanie, bez konieczności inwestowania we własną infrastrukturę, a co za tym idzie redukcja kosztów. Usługi przetwarzania w chmurze umożliwiają współdzielenie zasobów informatycznych, za pomocą różnych urządzeń, z wielu miejsc na świecie, np. z urządzeń mobilnych. Usługobiorca ma możliwość określenia minimalnych oraz maksymalnych technicznych wymagań, np. co do przestrzeni dyskowej, procesorów, wielkości pamięci, przepustowości łącza czy liczby użytkowników, a usługodawca może modyfikować parametry techniczne usługi do bieżących potrzeb, tj. zwiększyć lub zmniejszyć moc obliczeniową bez potrzeby inwestowania w sprzęt. Usługodawca jest też odpowiedzialny za infrastrukturę sprzętową i ponosi wszelkie koszty związane z jej utrzymaniem.

Z uwagi na treść usługi, tj. jakie konkretne usługi usługodawca świadczy w ramach umowy, spotykamy kilka podstawowych modeli tych usług. Są to pokrótce (od najprostszego do najbardziej – obecnie – zaawansowanego):

Kolokacja

Kolokacja w skrócie sprowadza się do tego, że usługodawca udostępnia usługobiorcy jedynie przestrzeń na infrastrukturę sieciową jego organizacji, tj. tzw. serwerownię, meble – server racks, usługi klimatyzacji, połączenia z siecią elektryczną, urządzeń UPS, dostępu do LAN, itp. Oprogramowanie oraz osprzęt pochodzi od usługobiorcy.

Kolokacja jest pojęciem prawnym. W rozumieniu Prawa telekomunikacyjnego oznacza ono *udostępnianie fizycznej przestrzeni lub urządzeń technicznych w celu umieszczenia i podłączenia niezbędnego sprzętu operatora podłączającego swoją sieć do sieci innego operatora lub korzystającego z dostępu do lokalnej pętli abonenckiej*.

Infrastructure as a Service (IaaS)

W modelu IaaS usługodawca udostępnia, obsługuje, serwisuje osprzęt – tj. serwery, dyski twarde. Oprogramowanie, bazy danych, systemy operacyjne pozostają odpowiedzialnością usługobiorcy.

Platform as a Service (PaaS)

Poza udostępnianiem infrastruktury, w ramach PaaS, usługodawca zapewnia system operacyjny, na którym usługobiorca ma możliwość uruchamiania lub pisania własnego oprogramowania.

Software as a Service (SaaS)

Najdalej (obecnie) idący model przetwarzania w chmurze zakłada świadczenie usług w zakresie udostępniania infrastruktury, systemu operacyjnego oraz gotowych aplikacji. Przykładem mogą być chociażby skrzynki e-mailowe udostępniane przez popularne witryny internetowe.

Ze względu na ilość podmiotów uprawnionych do korzystania z usługi, tj. czy chmura jest dostępna dla ogółu publiczności czy też dostęp do niej jest ograniczony, można rozróżnić **chmury prywatne** (w których jeden podmiot jest właścicielem lub wyłącznie uprawnionym do korzystania z chmury), **chmury grupowe** (zamknięty krąg odbiorców współdzieli chmurę obliczeniową między sobą), **chmury publiczne** – przez które rozumie się dostępną dla ogółu społeczeństwa przestrzeń obliczeniową, oraz **hybrydowe** (połączenie dwóch lub więcej powyższych). W zakresie umów podziałem na zasadnicze implikacje. Mianowicie chmura publiczna z racji swojej cechy powszechności będzie oparta na nienegocjowanej umowie lub regulaminie, który ma charakter adhezyjny, tj. usługobiorca nie będzie miał wpływu na treść jego postanowień. Tego typu rozwiązania są powszechne na poziomie consumer i small-business-grade i z reguły usługobiorca ma niewielkie możliwości dostosowania usługi przetwarzania w chmurze do własnych potrzeb. Natomiast chmura prywatna jest z reguły rozwiązaniem dopasowanym do indywidualnych potrzeb usługobiorcy. W związku z tym umowa, na podstawie której usługi przetwarzania w chmurze są świadczone, jest sporządzana przez obydwie strony, w zależności od pozycji negocjacyjnej stron. Poza standardowymi postanowieniami usługobiorca w tym modelu usług może chcieć sobie zagwarantować usługi SLA, geolokalizacji serwerów, kontroli, itp. W związku z tym to właśnie chmura prywatna jest rozwiązaniem, które może być najbardziej adekwatne do działalności ubezpieczeniowej.

Specyfika w ubezpieczeniach

Tak jak jednym z najistotniejszych zagadnień związanych z usługami świadczonymi w modelu chmury jest ochrona danych osobowych, tak zapewne najdonioślejszym zagadnieniem przetwarzania w chmurze w zakresie ubezpieczeń będzie kwestia tajemnicy ubezpieczeniowej. Tajemnica ubezpieczeniowa (ogólnie rzecz ujmując) dotyczy wszelkich danych związanych z umowami ubezpieczeniowymi i ich wykonywaniem, tj. danych ubezpieczonych, ubezpieczających, ewentualnych innych stron, konkretnych postanowień umownych, jak również

informacji o tym, że taka umowa została w ogóle zawarta.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej (art. 19 ust. 2) zawiera listę podmiotów, które mogą wnioskować, aby ubezpieczyciel udzielił im informacji stanowiących tajemnicę ubezpieczeniową. Dotyczy to m.in.: *podmiotu przetwarzającego, na zlecenie zakładu ubezpieczeń, dane dotyczące ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz administrujących indywidualnymi kontami jednostek uczestnictwa w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym*.

Tak opisany podmiot wypełnia przesłanki usługodawcy usług przetwarzania w chmurze. W związku z tym, w ramach stosunku prawnego łączącego ubezpieczyciela i usługodawcę rozwiązań *cloud computing*, usługodawca powinien złożyć odpowiedni wniosek w celu przetwarzania danych stanowiących tajemnicę ubezpieczeniową.

Należy pamiętać, że ustawa o działalności ubezpieczeniowej zawiera ograniczenia co do swobody kreowania zasad dotyczących odpowiedzialności stron umów. Pomimo tego, że ubezpieczyciel może zlecić przetwarzanie danych osobie trzeciej, to jednak, na podstawie art. 19 ust. 3 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, nie wyłącza to ani nie ogranicza odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu naruszenia obowiązku zachowania tajemnicy dotyczącej poszczególnych umów ubezpieczenia. Oznacza to, że odpowiedzialność za wszelkie szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z przetwarzaniem danych przez podmiot przetwarzający je na zlecenie zakładu będzie ponosić ubezpieczyciel. Ubezpieczyciel nie będzie mógł zwolnić się z tej odpowiedzialności, wskazując np. na okoliczność, że przetwarzanie danych powierzył profesjonalistcie. Nie ma natomiast przeszkód, aby zasady odpowiedzialności usługodawcy rozwiązań *cloud computing* wobec ubezpieczyciela, w tym także za szkody wyrządzone osobom trzecim, za które odpowiedzialność będzie musiał ponieść ubezpieczyciel, uregulować w umowie z usługodawcą w sposób odpowiadający oczekiwaniom ubezpieczyciela w tym zakresie.

Najbardziej jednak istotny, z punktu widzenia możliwości zastosowania rozwiązań *cloud computing*, będzie outsourcing czynności przetwarzania danych dotyczących ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz administrujących indywidualnymi kontami jednostek uczestnictwa w ubezpieczeniowym funduszu kapitałowym.

Spodziewane zmiany

W Polsce prowadzone są obecnie prace nad implementacją Dyrektywy 2009/138/WE sprawie podejmowania i wykonywania działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tzw. Wyplacalność II). Jednocześnie sama Dyrektywa ulega nadal pewnym modyfikacjom, w szczególności w zakresie terminu jej wejścia w życie i dopasowania jej regulacji do tzw. Dyrektywy Omnibus II. Datą wejścia w życie Dyrektywy 2009/138/WE jest obecnie 1 stycznia 2014 roku.

Zamiarem ustawodawcy europejskiego jest uregulowanie kwestii outsourcingu czynności ubezpieczeniowych w jednolity sposób we wszystkich państwach członkowskich UE, a w pierwszej kolejności zapewnienie efektywnego nadzoru nad takimi czynnościami zlecanymi w ramach outsourcingu.

W związku z koniecznością implementacji Dyrektywy planowana jest gruntowna zmiana ustawy o działalności ubezpieczeniowej. W chwili obecnej dostępny jest opracowany przez Ministerstwo Finansów „Projekt założeń do projektu ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej”. Nie zawiera on jednak propozycji tekstu nowej ustawy, lecz jedynie jej założenia.

Można spodziewać się, że – analogicznie do przepisów Dyrektywy, polska ustawa będzie zawierała legalną definicję outsourcingu oraz wprowadzała obowiązek zawiadomienia KNF o zamiarze powierzenia czynności ubezpieczeniowych innemu podmiotowi (notyfikacji podlegać będą też istotne zmiany do umowy lub jej rozwiązanie). Doprecyzowana ma zostać zasada pełnej odpowiedzialności ubezpieczycieli za wykonanie obowiązków z zakresu outsourcingu oraz uprawnienia organu nadzoru (w tym zwiększone prerogatywy KNF).

Jak widać z powyższego, na chwilę obecną, przed wprowadzeniem do porządku prawnego kompleksowej regulacji dotyczącej usług *cloud computing*, należy rekomendować daleko posuniętą ostrożność w kwestiach prawnych. Zarówno usługobiorca, jak i usługodawca podczas negocjowania umowy na świadczenie usług przetwarzania w chmurze powinni zwrócić uwagę na proponowane postanowienia umowne i odnieść je do swoich założeń biznesowych oraz wymagań stawianych przez powszechnie obowiązujące prawo.

Janina Ligner-Zeromska
partner w Domański
Zakrzewski Palinka Sp.k.
Janina.Ligner-Zeromska@dzp.pl

Kancelaria Domański Zakrzewski Palinka powstała w 1993 r. Kancelaria ma swoją siedzibę w Warszawie oraz biura w Poznaniu, Wrocławiu, Toruniu i Łodzi. Liczący ponad 130 osób zespół specjalistów, pracujący pod kierunkiem 22 partnerów, świadczy usługi klientom ze wszystkich sektorów gospodarki, oferując im kompleksowe doradztwo prawne i podatkowe we wszystkich dziedzinach i specjalizacjach prawa. Doradztwo na rzecz klientów jest świadczone w językach: angielskim, niemieckim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim.

Pełny tekst raportu na stronie www.dzp.pl